

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

LINGHEA

DESCOPERĂ

AMSTERDAM

CUPRINS

Introducere

Trasee ideale pentru...	4
Descoperă Amsterdamul	8
Mâncare și băutură	14
Cumpărături	18
Repere istorice	20

Sfaturi de călătorie

Cazare	90
Restaurante	98
Viața de noapte	106
Informații de la A la Z	108
Ghid de conversație	116
Cărți și filme	120

Despre ghid	122
Index	123

Trasee ideale

1. Canalele Epocii de Aur	24
2. Piețele principale	30
3. Cartierul Muzeelor	35
4. Centrul Vechi (Wallen)	41
5. Districtul cu Grădina Zoologică	44
6. Portul	47
7. Pe canale cu hidrobicicleta	50
8. Cu tramvaiul prin Amsterdam	52
9. Cu bicicleta pe malul râului Amstel	55
10. Jordaan	58
11. Cartierul Evreiesc	61
12. Amsterdamse Bos	64
13. Leidseplein	67
14. Rembrandtplein	70
15. Cartierul Roșu	73
16. Haarlem și Zandvoort	76
17. Cu bicicleta la IJsselmeer	81
18. Haga	84

INTRODUCERE

O introducere în geografia, în obiceiurile și cultura Amsterdamului, alături de informații prețioase despre arta culinară a locului, istoria sa și ce să faceți odată ce ați ajuns acolo.

Descoperă Amsterdamul	8
Mâncare și băutură	14
Cumpărături	18
Repere istorice	20

DESCOPERĂ AMSTERDAMUL

Amsterdam este unul dintre cele mai prietenoase și mai romantice orașe din Europa. Canalele sale încântă, muzeele sale impresionează, fiind un oraș îndrăzneț, potrivit pentru cei cu vederi liberale. Pe scurt, este un oraș fără egal.

Amsterdam s-a dezvoltat din nimic, transformându-se dintr-un mic sat de pescari din inima Imperiului Olandez. Influențele din vremea Companiei Indiilor de Est sunt încă vizibile pe alocuri, de la clădirile mărețe construite în epoca respectivă la minoritatea indoneziană, ale cărei preparate culinare picante contrastează cu preparatele olandeze cu gust fad.

Apa este un element central în istoria, geografia și cultura Amsterdamului. Pescarii care și-au construit primele colibe la gura de vărsare a râului Amstel la începutul secolului XIII au avut de profitat de pe urma abundenței lui Zuiderzee, deși se aflau la mila vântului și a mării în acea deltă mlăștinoasă. Cu toate acestea, comunitatea a înflorit, în special după construirea unui dig pentru stăpânirea apelor din Zuiderzee. O altă consecință a ridicării acestui dig pe râul Amstel a fost crearea unui loc bun de ancoraj în locul în care acum se află Centraal Station.

În ciuda istoriei sale bogate, Amsterdam este un oraș contemporan, faimos pentru atitudinea sa tolerantă față de sex și droguri – tolerantă, dar nu ignorantă, iar legile și atitudinea orașului se

mai schimbă. Ce nu se schimbă însă, este atracția pe care orașul o manifestă pentru turiști, care se îmbulzesc aici din toate colțurile lumii.

GEOGRAFIE

Cu o populație de peste 800 000 de locuitori, Amsterdam este cel mai mare oraș al Olandei și, totodată, capitala sa, deși sediul guvernului se află la Haga (vedeți ruta 18). Este situat în provincia Olanda de Nord; pentru multă lume țara e cunoscută sub numele de „Olanda”, deși numele complet și corect este „Regatul Țărilor de Jos”.

O mare parte din farmecul Amsterdamului rezidă în rețeaua sa de canale. *Grachtengordel*, potcoava de canale concentrice din jurul centrului istoric, este cea mai clasică zonă a orașului. Numele canalelor principale – Prinsengracht (Canalul Prinților), Herengracht (Canalul Lorzilor) și Keizersgracht (Canalul Împăratului) amintesc de eleganța Epocii de Aur a Amsterdamului.

Pentru un turist, această dispunere a rețelei de canale înseamnă că privilegiul încântătoare a unui canal este mereu aproape. Înseamnă și că

Blauwbrug și râul Amstel

multe părți din oraș nu sunt ușor de parcurs cu mașina, cel mai bun „mijloc de transport” fiind mersul pe jos. Pericolul principal este să vă lovească vreo bicicletă, cea mai populară modalitate de deplasare prin oraș. Există și un sistem fiabil de transport în comun (pagina 117), deși este folosit mai mult de localnici decât de turiști, deoarece orașul invită să fie explorat la pas.

ISTORIE

Numit inițial Aemstelledamme, acel mic sat de pescari a devenit în scurt timp un centru comercial, cu contribuții importante din partea țășătorilor flamanzi și a negustorilor evrei. În 1275, anul fondării oficiale a orașului, contele Floris V a acordat cetățenilor din Aemstelledamme trecere liberă pe ape (scutită de taxe). Acest lucru a încurajat dezvoltarea comerțului. Vasele descărcau aici lemn, sare și condimente aduse de pe țărmurile Mării Baltice și plecau înapoi încărcate cu textile, mobilă și cereale.

Epoca de Aur

Epoca de Aur a Amsterdamului a început spre finalul sec. XVI. În oraș au înflorit arta, cultura, știința și explorarea. După cum spunea istoricului Simon Schama: „Probabil că nici nu există vreo altă civilizație atât de completă și originală care să fi înflorit într-un timp atât de scurt într-un teritoriu atât de restrâns.” Deși se poate ca strălucirea sa să se fi

estompat în cele patru secole ce au trecut de atunci, eleganța Epocii de Aur se remarcă printre contribuțiile generațiilor ulterioare.

Explozia de populație

În prima jumătate a sec. XVII, populația orașului a crescut de la 60 000 la aproape 220 000 de locuitori. Pe lângă catolicii veniți din țările în care erau persecutați, Amsterdamul protestant și-a deschis porțile și pentru hughenotii și valonii din Franța, luteranii din Germania și evreii din Germania și Portugalia, creând un precedent de toleranță. În plus, numeroși locuitori ai teritoriilor colonizate din Africa, Orientul Mijlociu și cel Îndepărtat, dar și din Indiile de Vest au migrat în oraș, acesta devenind cel mai cosmopolit din Europa. Combinația de etnii rezultată poate fi încă observată.

La fel de importantă a fost și înființarea Companiei Indiilor de Est în 1602 – Verenigde Oostindische Compagnie (VOC), care tranzacționa cu Orientul; cea aferentă Indiilor de Vest a fost înființată în 1621. Banca Amsterdam și-a deschis porțile în 1609, iar Bursa în 1611. Lungile și anevoioasele călătorii pe mare către coloniile îndepărtate ale țării necesitau ambarcațiuni solide, iar șantierul naval al VOC de la Oostenburg, din Amsterdam, a devenit cel mai mare complex industrial din lume.

Minunata artă creată în această epocă a fost rezultatul direct al bogăției clasei mijlocii olandeze. Spre deosebire de artiștii Renașterii italiene, care

Cafe In 't Aepjen

depindeau de comenzile unor sponsori bogați, pictorii olandezi își puteau vinde lucrările celui care oferea mai mult; adesea, acesta era un cetățean de rând – ce-i drept, înstărit.

Pierderea Imperiului

În sec. XVIII, declinul estetic și comercial al orașului a început să fie evident. Deși comerțul internațional era baza bunăstării olandeze, țara nu a devenit o forță colonială de durată așa cum au fost Marea Britanie și Franța. În 1795, Amsterdamul a fost invadat de francezi, iar în 1808, Napoleon și-a instaurat fratele, Louis, ca rege al Țărilor de Jos, cu capitala la Amsterdam. În urma rușinoasei ieșiri a lui Napoleon dintr-o Europă pe care o dominase timp de 20 de ani, provinciile de nord și de sud ale Țărilor de Jos s-au unit devenind Belgia, deși cele din urmă au dobândit independența în 1831. Olanda a reușit să păstreze mare parte din imperiul său; produsele aduse de aici (în special cafeaua, cauciucul și cheresteaua) au rămas bunuri de bază ale economiei până în sec. XX.

Primul și cel de-Al Doilea Război Mondial

Țara nu s-a aflat nici de partea Antantei și nici de cea a Puterilor Axei, însă această neutralitate nu i-a impresionat pe naziști care au invadat-o la 10 mai 1940. Cea mai cunoscută victimă din Olanda a Holocaustului ce a urmat a fost Anne Frank, al cărei Jurnal pre-

zintă soarta emoționantă a unei familii evreiești ce trăia ascunsă. Astăzi, Casa Memorială Anne Frank este una dintre cele mai faimoase atracții ale orașului.

Perioada postbelică

Țara încă își revenea de pe urma anilor grei de ocupație nazistă când a lovit-o dezastrul. În 1953, o serie de condiții meteo nefavorabile au generat revărsarea Mării Nordului asupra digurilor din Zeeland. Peste 1 800 de oameni și-au pierdut viața. Canalele, morile de vânt, șanțurile și polderele spun povestea asanării pământurilor de pe fundul mării.

În perioada postbelică, Amsterdam și-a dobândit reputația de oraș favorabil liberalismului social, având politici permissive în ceea ce privește sexul, drogurile și ocuparea fără drept a clădirilor părăsite.

Regatul Țărilor de Jos a intrat în Uniunea Europeană (Comunitatea Economică Europeană, la vremea respectivă) în 1957. Acesta și-a asigurat succesul în alianță datorită punctelor sale forte: agricultura și comerțul. Amsterdam a devenit unul dintre cele mai vizitate orașe din lume, datorită centrului istoric și datorită numeroaselor expoziții de artă. Există o serie de paralele între Amsterdamul de astăzi și cel din Epoca de Aur: sectorul bancar, comerțul, „pelerinii” moderni (sub forma turiștilor), toate acestea contribuind la bunăstarea orașului.

O nuntă pe canal

Provocările secolului XXI

Uciderea regizorului Theo van Gogh în 2004 din cauza vederilor sale antimusulmane a aprins tensiuni interrasiale, iar includerea politicianului Geert Wilders, o personalitate controversată de extremă dreapta, în guvernul de coaliție în 2010 nu a ușurat deloc lucrurile. Eco-

nomia olandeză – a cincea ca mărime din zona euro – nu a fost iertată de criza euro. Unui turist obișnuit însă, Amsterdamul multirasial îi va părea foarte bine integrat, existând puține semne vizibile ale recesiunii economice. În oraș s-au deschis hoteluri noi și elegante, restaurante premiate cu stele Michelin

NU PLECAȚI DIN AMSTERDAM FĂRĂ SĂ...

Leșiți din Amsterdam. Deși orașul este grozav, încercați să vă faceți timp pentru a merge cu trenul la Haga (pagina 84) sau poate chiar cu bicicleta peste IJsselmeer (pagina 81).

Vedeți Floarea-soarelui. Celebrul tablou *Floarea-soarelui* al lui Van Gogh este una dintre cele 200 de picturi – și alte peste 500 de desene – pe care le puteți vedea la Muzeul Van Gogh, cea mai cuprinzătoare colecție a lucrărilor acestui geniu chinut (pagina 38).

Vizitați Casa Memorială Anne Frank. Se stă, într-adevăr, la rând și se umple de oameni surprinzător de repede, însă clipele petrecute vizitând strâmta dependință secretă unde Anne Frank și familia sa s-au ascuns de naziști sunt cu siguranță memorabile (pagina 25).

Vă aventurați în Cartierul Roșu. Nu există multe orașe în lume în care un astfel de loc să fie una dintre atracțiile majore. În cazul Amsterdamului, Cartierul Roșu este în zona centrală, așadar vă puteți satisface curiozitatea într-un mod relativ sigur – deși trebuie să aveți grijă la noții de buzunare (pagina 73).

Vedeți un Rembrandt. Deși cele mai importante lucrări ale sale, inclusiv *Rondul de noapte*, se află în Rijksmuseum (pagina 35), puteți aprecia mai bine omul din spatele artistului vizitând casa memorială unde a locuit și a lucrat (pagina 63).

Călătoriți pe apă. Canalele orașului sunt pitorești de pe mal, însă orașul arată cu totul altfel privit de pe apă. Vă recomandăm așadar una dintre excursiile cu barca pe canale (pagina 116); dacă vă simțiți mai aventuros, puteți închiria o hidrobicicletă (pagina 50).

Savurați o rijsttafel. „Masa de orez” este echivalentul indonezian al antreurilor și vă oferă șansa de a mânca diverse feluri, degustând o varietate de preparate culinare indoneziene atât de populare în Olanda (pagina 17).

Cumpărați un diamant. Gândiți-vă măcar să cumpărați unul sau informați-vă într-una dintre fabricile de diamante precum Gassan Diamonds (pagina 19), asupra criteriilor de selecție a unui diamant de calitate pentru când veți dori să cumpărați unul.

Piața Albert Cuyt

și magazine de lux; au fost restaurate locurile de artă, inclusiv Rijksmuseum suferind o transformare incredibilă. De-a lungul apei, în locul depozitelor abandonate, au apărut clădiri noi cu o arhitectură ambițioasă.

CLIMA

Olanda are o vreme imprevizibilă, cu ierni reci și umede și veri calde și ploioase. Puteți nimeri însă zile însorite în orice moment al anului; locuitorii Amsterdamului adoră zilele luminoase și friguroase de iarnă.

POPULAȚIA

Populația Amsterdamului se împarte aproape egal între cetățeni de origine olandeză și imigranți, deși în multe cazuri acești imigranți se află în oraș de câteva generații. Majoritatea provin din fostele colonii olandeze, precum Surinam și Indonezia, dar există și muncitori străini proveniți din țări precum Turcia și Maroc. Atitudinea tolerantă a orașului atrage mulți tineri de pretutindeni, temporar sau permanent.

OBICEIURILE LOCALE

De obicei, nu este necesar să lăsați bacșiș în baruri și restaurante, deoarece legea prevede că nota de plată trebuie să includă taxa de serviciu și taxele către stat. Dacă doriți să lăsați mărunțiș pe masă, puteți, însă nu tre-

buie să plătiți 10–20% în plus. Se vorbește engleza peste tot, însă veți fi apreciat dacă încercați să pronunțați câteva cuvinte în olandeză. Când se întâlnesc, prietenii se sărută pe obraz, în stil italian, dreptul și apoi stângul. Locuitorii orașului obișnuiesc să ia cina pe la orele 18:00–19:00. Veți găsi loca-luri deschise și mai târziu, însă multe bucătării închid pe la 22:00.

POLITICA ȘI ECONOMIA

Denumirea completă a statului, Regatul Țărilor de Jos, indică faptul că este o monarhie, însă este o monarhie liberală, unde monarhul este îndrăgit. În prezent, monarhul este regele Willem-Alexander. Democrația olandeză aduce laolaltă o gamă largă de partide politice: de pildă, un nou partid ce reprezintă pensionarii, denumit 50PLUS, a câștigat două locuri în Parlament în Alegerile Generale din 2012. În total, cele 150 de locuri din Parlament se împart la 11 partide, cele mai importante fiind VVD – Partidul Popular pentru Libertate și Democrație – conservator/liberal și PvdA (Partidul Muncitoresc), acestea formând un guvern de coaliție.

Amsterdam este capitala financiară și comercială a Olandei și are o economie relativ sănătoasă, având cel de-al patrulea port din lume ca mărime, una dintre cele mai mari burse din Europa și un flux de 20 de milioane de turiști pe an.

Cu bicicleta pe De Pijp

Cafe Sappho

RECOMANDĂRI PENTRU EXPLORAREA ORĂȘULUI

Începeți devreme. Dacă doriți să vizitați atracțiile principale, inclusiv Casa Memorială Anne Frank și Muzeul Van Gogh, este indicat să vă treziți de dimineață și să ajungeți cu 20–30 de minute înainte de ora deschiderii. Pare timp pierdut, însă nu se compară cu cât ați avea de așteptat dacă ați sosi cu o oră mai târziu.

Împachetați haine pentru toate anotimpurile. Indiferent ce spune prognoza meteo, când mergeți în Amsterdam, este indicat să aveți haine pentru toate anotimpurile. Vara, luați cu dumneavoastră atât crema cu protecție solară, cât și o umbrelă și fiți pregătit cu mai multe rânduri de haine în orice moment al anului. Noaptea se face frig, așadar nu lăsați puloverul acasă nici în lunile călduroase.

Alegeți-vă bine datele. Există multe festivaluri și evenimente în Amsterdam pe tot parcursul anului (pagina 110), așadar verificați programul înainte de a face aranjamentele pentru călătorie: indiferent de sărbătoare, locuitorii orașului știu să se distreze.

Rezervați-vă timp pentru cumpărături. Rezervați-vă timp pentru cumpărături nu doar pe arterele comerciale, ci și în muzee. Magazinul din Rijksmuseum este uriaș și include articole neobișnuite pe care muzeul le-a comandat special de la designerii locali; la fel de impresionant este și magazinul din Muzeul Van Gogh care, pe lângă magnetii de frigider și cărțile poștale omniprezente, oferă și articole creative, de bun-gust.

Învățați să circulați cu mijloacele de transport în comun. Deși e ușor să parcurgeți orașul pe jos și puteți traversa centrul în 30 de minute, când va începe să plouă cu găleata, vă veți bucura că ați luat harta cu transportul public de la biroul de turism, că v-ați cumpărat cartela de acces din timp și că puteți „sări” în tramvaiul care o ia în direcția bună.

Încercați mai multe preparate culinare. Nu vă limitați la ce cunoașteți. Orașul oferă o gamă largă de experiențe gastronomice, așadar profitați. Economisiți puțin într-o zi, optând pentru mâncare de stradă precum *haring* (hering) sau *friet* (cartofi prăjiți) cu maioneză, și răsfățați-vă în ziua următoare luând cina într-unul dintre restaurantele premiate cu stele Michelin. Între cele două extreme se găsesc opțiuni satisfăcătoare și ca gust, și ca preț în „cafenelele maronii” ale orașului, care oferă o atmosferă extraordinară. Încercați neapărat o masă cu specific indonezian.

Studiați piața înainte de a rezerva locurile de cazare. Amsterdam oferă o gamă largă de opțiuni de cazare, de la hosteluri ieftine până la hoteluri opulente de cinci stele (pagina 90). De asemenea, există clădiri istorice, cu vedere spre canale, care au fost transformate în pensiuni – unele de tip „boutique”, altele comune. Verificați înainte de a face rezervare unde se află camera și dacă există lift. Altminteri puteți descoperi la fața locului că ați închiriat o cameră la etajul patru și că trebuie să urcați scările abrupte.